

Эхэ найхан нютагаа эб хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1996
СЕНТЯБРИИН
27
Намарай дунда улаагшан
тахя
һарыи 15
ПЯТНИЦА
гарагай 6
№185(19525)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ АРБАН НЭГЭДЭХИ СЕССИ ТУХАЙ

Уадын забһарлалай һүүлээр депутадууд "Правопорядок" гэхэн гүрэнэй бюджетһээ гадуур жаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар мэдээсэл эхэн республикын юстициин министр Б.Н. Ботоев депутадуудай асуудалнуудта харюусаа. Тус асуудалаар эбһан тогтоолой ёһоор аймагуудай филиалууд яла болон бусад хэмжээнүүдһээ сугларһан мүнгэнэй 40 процентые республиканска жасада оруулха болобо. Манай республика һүүлэй үедэ Саха (Яхад) республикатай һайн харилсаатай болохонй. Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.И. Семеновой хэһэн мэдээсэлэй һүүлээр "Буряад Республикын Арадай Хуралай болон Саха (Яхад) Республикын Гүрэнэй суглаанай хоорондохы харилсаа томоо бэхжүүлэхэ тухай" тогтоолые депутадууд нэгэн дутаар баталаа.

орлогшо А.П. Табалаев мэдээсэл хэһэн байна. Барилга заһабарилгын ажал урда жэлнүүдтэ орходоо үлүү ехээр хэгдэбэшье, байдал хүндэ. Гүрэнэй талаһаа туһаламжада найдаһанай хэрэг үгы гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Хүдөө ажахын ба эдэе хоолой министрэй орлогшо П.М. Болонев 1996 оной үбһэ тэжээл бэлдэхэгэ ба таряа хуряалгын ябаса сагай хэды хүндэшье һаа, нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй дээрэ гэжэ хэлэбэ. Тиигэбэшье, ажалай эршэ шангадхаха, сагай уларил ходо иимэ тогтууритай байхагүй гэжэ депутадууд онслоо. Удаань сесси Буряад Республикын Арадай Хуралай бюджетэй, налогууд, финансын ба банкнуудай талаар комитетэй түрүүлэгшээр депутат В.Б. Саганов, депутадуудай ноусаар дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр һунгагдаба. Арадай Хуралай Совет мүнөө республикын финансын министрэй нэгэдэхи орлогшо К.Б. Эрдынеевые дурадхаһан байгаа. Хоёр кандидатураһаа депутадууд нэгые нь шэлэжэ, комитетэй түрүүлэгшээр һунгаба гэшэ. Мүнгэн зөөри республикын бюджетэ үгы, тиимэһээ

салин хүлһэ Правительство тулэхэ аргагүй байна гэжэ хүн зон мэдэжэ байна ёһотой. Ушар тиимэһээ Буряад Республикын Арадай Хуралай зүгһөө иимэ шахардуу байдал тухай Россин Гүрэнэй Дүүмын Түрүүлэгшэ Г.Н. Селезнёвто бэшгэ эльгээхэ текст баталагдаба. Арадай Хуралай сесси Нижегородско областиин Хуули гаргалгын суглаанай Гүрэнэй Дүүмэдэ хандаһан эдэбхи үүсхэлые дэмжэхэ гэхэн шиидхэбэри баталан бэлдэбэ. Тэрэ үүсхэлынй юубгэхэдэ, тон ехэ мүнгэ зөөрээр юумэ худалдажа абһан хүнүүдэй мүнгэ зөөрин ханаһаа олоһые шалгажа, налог түлүүдэг болохо гэхэн дурадхал болоно. Удаань "Буряад Республикын 1996 оной түрүүшын хахад жэлэй Буряад Республикын республиканска бюджетэй гүйсэдхэл тухай тоосоон" гэхэн асуудалаар Республикын Правительствын Нэгэдэхи орлогшо В.К. Агалов элидхэл хэбэ. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ удаань үргэлжэлөө. Энээгээр Арадай Хуралай арбан нэгэдэхи сесси хүдэлмэриее түгэсхэбэ.

АРСАЛДААТАЙШЬЕ ҺАА, ҮРЭ ДҮНТЭЙ

Буряад Республикын Арадай Хуралай арбан нэгэдэхи сесси гурбадахы үдэрөө хүдэлмэриее үргэлжэлүүлээ. Сессиин гүрэнэй заседани дээрэ Республикын юстициин министр Б. Н. Ботоев "Буряад Республика доторхи муниципальна байгууламжын өөһэдэн хүтэлбэри тухай Уставые (Дүримые) гүрэнэй үлһөө бүридхэлдэ абаха тухай" асуудалаар элидхэл хэбэ. Арадай Хуралай депутадууд тус асуудал үбһэн хэлсэхэ үедөө, нютагай өөһэдэн хүтэлбэриниин зургаануудай Уставууд (Дүримүүд) хэр зэргэ бүридхэлдэ эбһажэ байнаб гэжэ һонирхоо. "Даб дээрэ республикын үсөөхэн районой өөһэдэн хүтэлбэриниин Уставууд бүридхэлдэ абаһаа байна. Бэшэ районоудай Уставууд хэзээ бүридхэлдэ абаһаыень элидхэлгэ", - гэжэ элидхэлшэ тарюусаа.

тэдэ депутадууд - Советэй гэшүүд жэл бүри нэлгэгдэжэ байха юм". Арадай Хуралай комитетүүдһээ гол түлэб хоёр хоёр депутат һунгадхаха, гэбэшье Арадай Хуралай Экономическа политикын талаар комитетһээ гурбан депутат һунгадхаха ёһотой гэжэ хэлэгдэнэ. Бүхы депутадуудай 50 процентһээ олон дуу абһан депутат Арадай Хуралай Советэй гэшүүнээр һунгадхаха юм. Гэхэтэй хамта "Арадай Хуралай депутадууд, депутадуудай фракци (можно) болон депутадуудай бүлэг байгуулжа болохо юм. Депутадуудай фракци ямар нэгэн политическэ партиин гү, али ниитын нэгэдэлэй ашаг туһые харадаг депутадуудай бүлэг гэжэ регламент соо хэлэгдэнэ. Харин мэргэжэлэй талаар нэгэдэһэн, территориальна гү, али политическэ партинуудтай холбоогүй депутадууд бүлэг бии болгодог", - гээд заагдана. Иигэжэ Арадай Хуралай депутадууд үргэн демократиин оршон байдалда ажал ябуулгая эрхилхэ аргатай болохо байна. Буряад Республикын Арадай Хуралай Хуули гаргалгын, гүрэнэй байгууламжын, нютагай өөһэдэн хүтэлбэриниин, хуули, ёһо, гурим ба журам заршам сахилгын талаар комитетэй тоосоон сесси дээрэ шагнагдаба. Тус комитет нилээд ехэ ажал ябуулаа гэжэ үгэ хэлэһэн депутадууд тэмдэглэе. Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А. Д. Карнышев, жэшээлхэдэ, тус комитет 2 жэлэй хугасаа

соо шэнэ 24 хуули зохиёон бэлдээ, тэдэнь барандаа баталагдан абтаа гэжэ тэмдэглэһэн байна. Саашадаа комитетүүдэй иимэрхүү тоосоонуудые зүбшэн хэлсэхэдэ, тэдэнэй бэлүүлхэ түсэбтэ горитой анхарал хандуулха шухала гэжэ депутадууд онсолбо. Үнэхөөрөөшье, шэнэ хуулинуудые баталан абаха талаар республикын Арадай Хурал-парламент-Россин Федерациин бусад субъектнүүдэй дунда түрүү һууринуудай нэгые эзлэнэ гэжэ тэмдэглэхэдэ болоно. "Правопорядок" гэхэн гүрэнэй бюджетһээ гадуур жаса тухай асуудалай зүбшэн хэлсэлгэ арсалдаатайгаар үнгэрөө. Энэ жасын шалгагдажа, ямар дутуу дундануудтай байһан тухай манай газетэ мэдээсэл һэн. Аймаг бүхэндэ энэ жасын филиалууд байгуулагданхай, тэдэнһээ республиканска жасада ородог мүнгэнэй хэмжээн тон бага. Тиимэһээ бүхы ажалаа хүтэлэн эрхилхэ, арга боломжоороо дээгүүр республиканска жасада аймагай филиал бүхэн элдэб яла болон бусад хэмжээ ябуулгануудһаа сугларһан мүнгэнэйгөө 40 процентые оруулха ёһотой гэхэн тогтоолой проектн нэгэ хубида депутадууд нилээн арсалдаба. Эсэстээ арай гэжэ үгэ хүүрээ ойлголсоод, хоёр дахин дуугаа үгэжэ, мүнгэнэй 40 процентые республиканска жасада оруулха гэхэн тогтоол баталан абаа. Тус жасын 13 хүнһөө бүридэһэн правлени томилодоо. Правлениин түрүүлэгшээр гэмтэ ябадал гаргадаг эмхидхэлэй бүлэгүүдтэй

тэмсэхэ талаар Президентын орлогшо В. А. Золотоев дурадхадгашые, оройдоол 14 депутат дуугаа үгэжэ, тэрэнэй кандидатура баталагдаагүй. Буряад Республикын түлишын ба элшэ хүсэнүүдэй, гэр байрын ба коммунальна ажахын предприятинууд намар үбэлэй үедэ хүдэлхөөр бэлэн болоһон тухай республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л. П. Табалаевай мэдээсэл шагнаад, депутадууд мүн олон асуудал табыа. Энэ намар-үбэлэй үедэ Улаан-Үдэ хотые дулаагаар ба элшэ хүсөөр таһалгаряагүй хангаха гэшэ мүнөө амин шухала асуудал болоһонхой. Иимэ байдалай тогтоод байхада, Правительство юун гэжэ бодомжолжо байдаг юм, саашадаа ямар хэмжээнүүд абтаха, яажа энэ байдал найжаруулхаб, ямар туһаламжа Правительство аймагуудта үзүүлхэб гэхэһээ эхилээд, бэшэшье асуудалнуудта Л. П. Табалаев харюусахадаа: "Байдал тон хүндэ. Даб гээд туһаламжа үзүүлхэ гэжэ дэмы бү найдагты, бү хүлээгты. Өөһэдөөл арга хургаа олохоёо бодогты. Вексель, урьһаламжа, сэхэ андалдаан болон бусад арга боломжнуудые түлишын ноосэ байгуулхын түлөө хэрэглэхэ хэрэгтэй", - гэжэ тэмдэглээ. Ушар тиимэһээ урдандаал адли эндэ тэгдэһээ туһаламжа эрихэ, найдаха юумэн үгы, өөһэдөөл өөһэдүгөө абарха саг эрээ. "Буряадай гүрэнэй университет тухай" асуудал зүбшэн хэлсэлгэ түргэн дүүршэхэ гэжэ һанагдабашые, үнхэн үргэлжэлөө. Энэ университет байгуулхадаа,

гүрэнэй ба республикын талаһаа горитой туһаламжа үзүүлэгдэхэ гэхэн Россин ба Буряадай Правительствануудай тогтоолнууд бии. Теэд тэдэнэр бэлүүлэгдэнэгүй. Наяар нэгэ жэлэйнгээ оёе тэмдэглэхэ университедэй байдал хүндэ. Салин хүлһэнһөө эхилээд, дулаанай ба элшэ хүсэнэй түлбэринүүд хурэтэр асуудалнууд эндэ олон. Гэбэшье, университет болгон эмхидхэгдээ гээд гол түлэб республикынгаа һургуулинуудта хүдэлхэ багшалуные бэлдэдэг байһан энэ дээдын һургуули өөрынгөө шэглэлые алдаха ёһогүй, дунда мэргэжэлэй болон бусадшые шэглэлые һургуулинуудые БГУ-гай өөр дороо "хаман" абаха һэдэлгэнүүд буруу гэхэн ба бэшэшье һанамжануудые депутадууд В. И. Софронов, В. Б. Саганов болон бусад хэлэһэн байна. Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. Семенов энэ асуудалаар тэмдэглэл хэхэдээ: "Университедэй эрдэмтэдэй советэй гэшүүд манай сессидэ уригдажа эрээд, ажалдамнай хабаадалсажа байһаниинь һайн гээшэ. Мүнөө манай гүрэндэ эрдэм шэнжэлэлгын талаар ехэ хубилалтанууд болоно. Хэрбээ урдань эрдэмэй эмхи зургаануудта салин хүлһэнһөө эхилээд, бүхы хангалгыень гүрэн бэлүүлэдэг байбал, мүнөө тэдэнэй хүдэлмэриниин дүнгөөр, арадай ажахыда тон хэрэгтэй проектнүүдтэл мүнгэ һомолхо шөглэл баригдажа захалаа", - гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

1996 оной үбһэ тэжээл бэлдэхэгэ ба таряа хуряалгын ябаса тухай хүдөө ажахын ба эдэе хоолой министрэй орлогшо П. М. Болонев мэдээсэхэдээ, тэжээл бэлдэхэгэ гол түлэб дүүрээ, үхэр малай, хонин һүрэгэй гэмөрһэниие хараада абабал, үсгүй үбэлжэхэбди гэжэ онсолбо. Тиихэдэ таряа хуряалгын ябаса муу бэшэ, нёдондонойхидо орходоо, һураггүй дээрэ гэжэ тэрэ хэлээ.

ЭНЭРЭЛ НИГҮҮЛЭСХЭЛТЭ ҮҮСХЭЛ

Россин Федерациин Буддын шажантанай түб захиргаанай түрүүлэгшын орлогшо дид-хамбалама Доржо Цыденовэй хэлэхээр, сентябриин 29-дэ Буряадай бүхы дасангуудта Россин Федерациин Президент Б. Н. Ельцинэй тои түргэнөөр эдэгэхын түлөө шалганууд болохо. Тэжээндэ Россин гүрэнэй толгойлогшо Ивалгын дасанай түрүүлэгшөөр 50 жэлэй ойгоор санаартание, һүзэгтэниие шалгаһаад, Россин буддын шажантанда эб найрамдал, һайн харилсааны хүсөө һэн. Тэрэһэлэн зүрхэнэй операцита бэлдэжэ

байһан ушарһаа урилгын харюуда ойн баярта хабаадажа шадахагүй байһандаа шаналһанаа тэрэ элирхэйлээ. Энэ үүсхэл гаргахадаа, Буддын шажантанай түб захиргаан Бурхан багшын Ном хургаалай энэрэл нигүүлэсхэлтэ удхые баримтална. Буддын шажантанай түб захиргаанай түрүүлэгшэ хамба лама Дамба Аюшеев, үндэр зиндаатай бусад санаартан, тэрэ тоодо Гэгээн хотогто Далай-ламын эльгээһэн түбэд ламанар уншалгануудта хабаадаха.

байһан ушарһаа урилгын харюуда ойн баярта хабаадажа шадахагүй байһандаа шаналһанаа тэрэ элирхэйлээ. Энэ үүсхэл гаргахадаа, Буддын шажантанай түб захиргаан Бурхан багшын Ном хургаалай энэрэл нигүүлэсхэлтэ удхые баримтална. Буддын шажантанай түб захиргаанай түрүүлэгшэ хамба лама Дамба Аюшеев, үндэр зиндаатай бусад санаартан, тэрэ тоодо Гэгээн хотогто Далай-ламын эльгээһэн түбэд ламанар уншалгануудта хабаадаха.

байһан ушарһаа урилгын харюуда ойн баярта хабаадажа шадахагүй байһандаа шаналһанаа тэрэ элирхэйлээ. Энэ үүсхэл гаргахадаа, Буддын шажантанай түб захиргаан Бурхан багшын Ном хургаалай энэрэл нигүүлэсхэлтэ удхые баримтална. Буддын шажантанай түб захиргаанай түрүүлэгшэ хамба лама Дамба Аюшеев, үндэр зиндаатай бусад санаартан, тэрэ тоодо Гэгээн хотогто Далай-ламын эльгээһэн түбэд ламанар уншалгануудта хабаадаха.

С. ОЧИРОВ,
В. ШАГДУРОВ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТДЭ, ПРАВИТЕЛЬСТВАДА БОЛОН АРАДАЙ ХУРАЛДА ХАНДАЛГА

Байгша оной майн 13-да Улбагай хууринда болоһон гай тодхор буланда мэдээжэ. Ойн түймэртэ хууринай гэрнүүд шатажа, хэдэн хүн наһа бараа. Бүхыдөө 100 гаран хүн гэр байрагүй, ямаршы зөөригүй үлэшоо бшуу. Хэрбээ залуу зоной эрэлжэг зоригтой, эмхи гуримтай байгаагүй наа, энэ ехэ аюулай хойшолонгууд бүришые хүндэ байхадаа магадгүй хэн.

Республикын Президент Л. В. Потапов, Правительство болон Арадай Хурал Улбагайн зондо туһалаа. Президентын нөөсэ жасаһаа 2 миллиард түхэриг, нигүүлэсхы сэдхэлэй марафонһоо 100 миллион түхэриг үлүүтэй мүнгэн ороо һэн. Граждан оборонын болон онсо байдалай талаар гүрэнэй комитет 120 миллион түхэриг дамжуулан юм. Федеральна казначействын управленидэ, Банкрот болоһон хэрэгүүдэй талаар территориальная агентствэдэ, Республикын ФСБ-гэй хүтэлбэридэ, Эд зөөриин республиканска жасада, Ажалай болон ажалаар хангалгын министерствэдэ, Хүдөө ажахын болон эдөө хоолой, Финансануудай, Соёлой, Юстициин министерствэнүүдтэ, Верховно Сүүдтэ, "Мосбизнесбанкын" Бурядай дирекцидэ, "Бурят-Азия траст" гэхэн финансова компанида, "Гемма" фирмэдэ, Гусиноозерск хотын сбербанкын таһагта, АООТ "Горкоопторг", Улаан-Удын финуправленидэ болон бусад эмхи зургаануудта, предприятинуудта, арга хабаараа туһалһан бүхы хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди.

Та бүгэдэндэ баяр жаргал, бүхы найн найхание хүсэнэбди.

Аймагай захиргаанай хүтэлбэри доро айхаттар ехэ ажал бээлүүлэгдээ. 27 гэр баригдаа, зайн галай лини татагдаа. Пилорама тодхоогдоо, мүн артезианска гүнзэгы худаг малтагдаад, нютагай зон сэбэр уһаар хангагдана. Магазинай болон амбулаториин байшангуудай торхо бодхондой.

Сентябрийн 15-най мэдээгээр бүхыдөө 4 миллиард 500 миллион түхэриг мүнгэн гаргашалагдаад байна. Тиэхэдээ тусхай счедто ороһон 2 миллиард 225 миллион түхэриг дууһан гаргашалагдаа гээшэ. Аймагай захиргаан түймэрһөө хохидогшодто гэрнүүдые бариһан эмхи зургаануудта, предприятинууд болон ажахынуудта 2 миллиард үлүүтэй мүнгэ үритэй болонхой. Харин Улбагайн зоние хүсэд түбхинүүлхын, барилга гүйсэд дүүргэхын тула үшөө 1,5 миллиард түхэриг мүнгэн хэрэгтэй. Бүхыдөө дүн хамта 3,5 миллиард түхэриг мүнгэн хэрэгтэй болоод байна.

Республикада социально-экономическа, финансын талаар хүшэр байдалай тохёолдоһые ойлгонобди. Гэбэшые гансал Танда, Леонид Васильевич, Правительствойн гэшүүдтэ, Арадай Хуралай депутатуудта хандажа, манай нютагые хэргээн бодхоодо нэмэлтэ туһаламжа үзүүлхыетнай гуйха баатай болонобди. Туһалыг даа!

Түнхэнэй аймагай
Улбагай хууринай зон.

БУРИ тээсгэн август нарын эхээр Закаменск хотоһоо гараад, Үлэгшэн хүрэтэр ошожо ябахандаа, хаа-яагүй таряанай яһала жэгдэ найнаар ургаһые хаража, урмашан баясаһанаа элээр һананаб. Мүнөө жэлдэ манай Захаминай аймагта бороо хура саг соогоо орожо, ургасада яһала найнаар нүлөөлөө гэжэ хэлэхээр. Гэбэшые гансал тэнгэрийн хайраар таряан ургашоо гэхэ болоо наа буруу. Механизаторнуудайшые дуран гутахал даа.

ехээр бүдэрэнгүй, унангүй гаража, ажалаа урагшатай ябуулжа байна. Һүүлэй үедэ эблэл гол түлэб таряан ажахы эрхилнэ. Харин адууһа малаа зарим тэдны үсөөлөө. Таряанһаа гадна, орооһото ургамалнуудые холижо таряад, ургасыень ногоогоор хуряжа, силос дарадаг, мүн өөһэдэнь шүглэлтэй нэгэ гүүртэ малтай юм. Орооһо талханайнгаа зүйлнүүдээр гахайнуудаа тэжээнэ. Абтаһан поршоонхонуудаа худалдадаг,

центнерһээ үлүү орооһо абаха байгаабди. Гансашые Хамнида бэшэ, мүн бэшэ тээгүүр үдхэнөөр ургаһан таряан бороодо унаа, мүн дэртэшые сохигдоо. Хэрбээ иимэ юумэнэй үзэгдөөгүй наа, аймаг соо нилээд ехэ хэмжээнэй таряан хуряагдаха хаабза. Республикын баруун урда зүгтэхи шэмэрүүхэй уларилтай газарта ажаһууна гэшээбди, - гэжэ тэрэ саашань хэлээ бэлэй.

Тэрэ үдэр нарадай дулаахан байба. Ехэ-Цахир, Хамни,

УРГАСА ХУРЯАЛГА - 96

ТАЛЫЕ БҮРХӨӨҮЭН ТАРЯАН ДОЛГИЛООД ЫЙХАН

томо болгоод үүсэлжэ, ажалша зоноо мяха, саалаар хангадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулахдаа, эндэхид байгша ондо нураггүй ехэ газарта таряа ургуулаа, тоогтоошые ехэ орооһо оруулжа, экономическа байдалаа найжаруулха аргатай болоо. Энэ жэлдэ 255 гектар талмайда 20 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулан байна. Энээндэ 35 миллион түхэриг мүнгэ зори гаргашалһан жэшээтэй. Тус ажахы бүхыдэнь 1578 гектар таряалан элдүүрилэгдээдэг, тэрэнэй 891 гектарта орооһото ургамалнуудые тарина. Малай тэжээлдэ орохо ургамал энэ жэлдэ 286 гектар эзэлнэ. 401 гектар сэбэр наар бэлдэжэ, тэрэнэ 4 дахин элдүүрилээ. Ямар таряан ургуулагдааб гэхэдэ, иимэ. Шэниисэ 531 гектар, обёос - 307, эшмээн 53 гектар газар эзэлнэ. Яһала найнаар ургаһан эшмээнэе голодоһондоо гаргаха баатай болообди. Юуб гэбэл, ехэ уһатай шанга аадарта тэрэмнай сохигдожо унаа юм, - гээд, Леонид Дашеевич хөөрэнэ. - Тэрэгүй наа, гектар бүриһоо дунда зэргээр 30

Михайловка ба Хуртагаар ябахаданай, таряа хуряалга хаа хаанагүй эршэмтэйгээр ябуулагдажа байгаа һэн. Трактор, машинануудай хүнхиноон үдэшэ орой болотор замхангүй. Харин үглөөдэринь заахан саһан ороожорхиходоо яахабди! Саһанай һүүлээр огторгой һөөргөө сэлмэжэ, наранай нулашаг элшэ тала дайдые гэрэлтүүлэн харагдаба. Иигэжэ манай эндэ түрүүшын ольбоной тэмдэг үзэгдэжэ эхилбэ бшуу. Саашадаа сэлмэг дулаан үдэрнүүд олон болоһой, таряа талхымнай бушуу түргэнөөр абхуулаһай гэжэ зоной найдахань ойлгосотой. Амбаар дүүрэн орооһоной байбал, айл зон ама садхалан һуухал. Эдэ үдэрнүүдтэ хамниархин таряалангай гектар бүриһоо 18-20 центнер орооһо сохино. Зарим газарһаа үшөөшье дээнээ ургаса абтахаар. Захаминай эрхэ байдалда эды шэнээн таряанай хуряагдаха гэшээ нилээд найн үрэ дүн болоно. Гадна эндэхид машина техникээ хуряалгада найнаар бэлдэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ. Тиэхэдэ комбайнуудай дутамагта тусхай жаткануудые

МТЗ-82 түхэлэй 4 тракторта шагтагалаад, шэниисэ, обёос баал болгон хадана. Иимэ арга хэрэглэхэдэнь, дизельнэ түлишэ, солярка ехээр алмадангүй. Энэ хүндэ сагта түлишэ-тоһодолгын хэрэгсэл зааханшье алмаагүйдэ аргагүй. Нэгэ иимэ жэшээ дурдалтай. Мүнөө жэлдэ хамниархин 141 миллион түхэриг сэнтэй түлишэ тоһодолгын хэрэгсэл, 31 миллион түхэригтэ запас зүйлнүүдые абтаһан байна. Эдэнэй түлгөө худалдаа наймаанай корпорацида 233 миллион түхэригтэй продукция тушаажа, ноябрийн 10 болотор хүсэд тоосохо хэлсээ баталанхай. Хуряалга дээрэ бараг найнаар хүдэлжэ байһан механизаторнуудыень нэрлэхэдэ, В.Ц. Тудунов, Н.М. Мункуев, А.У. Санжиев, А.Н. Норбоев болон бусад болоно. Илангаяа баал болгодоһон таряа суглуулан сохилгодо дүрнэлтэй комбайнернууд табигданхай. Хэд бэ гэбэл, А.Е. Кузьмин, А.К. Попов, А.У. Гармаев, Н.И. Цыбиков, Г.А. Дамбаев гэгшээд брдоно. Жолоошод А.В. Санжиев, В.П. Буянгтуев ЗИЛ-130 (самосвал), Газ-53

машинануудлаараа полинуудыа орооһо тоогто зөөжэ, мүн туха сүлөөгүй хүдэлнэ. Орооһонхой тоог дээрэ 9 хур ажаллана. Тэдэнэй хэхэ, бүтээсэ ажалын мүн эе ехэ. Тоог дээрэ саг зуура хүдэлжэ байһан хүнүүдэй ажалые А.С. Хандуев хүтэлбэрилдэг, ажахын бухгалтер С.А. Очирова тоо бүридхэл наринаар хэдэ. Энээнһээ гадна ДТ-75 түхэлэй гэнжэтэ трактор газар халхална. Намарай үедэ ехэ хэмжээнэй газар хахалагдаха юм. Мүнөө үедэ поли ба тоог дээрэ хүдэлжэ байһан ажалшадые үдэ бүри 3 дахин найнаар эдээлүүхэ. Янза бүрийн амтгатай эдээ тоог бэлдэдэг тогоошон Маршал Михайловнагай ажалы тэмдэглэнгүй гарахын аргатай. Иигээд октябрийн 1 болотор таряагаа хуряажа дүүргээд эндэхид хам оронхой. М. ЦЫРЕНОВ манай шгатаһабэшэ кор

Захаамнай аймаг.

Буряад Республикын Президентын ЗАРЛИГ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТЫН ТУҢАЛАГШАД (ЗҮБШЭЛЭГШЭД) ТУХАЙ

Буряад Республикын Президентын ажал ябуулгые хангадаг албанай хүдэмэрийн ашаг үрые дээшлүүлхэ зорилготойгоор, мүн Буряад Республикын Президентын болон Правительствойн аппаратай бүридэлые нарижуулха болоһонтой дашарамдуулан, иигэжэ тогтооноб:

1. Буряад Республикын Президентын туһалагшадай (зүбшэлэгшэдэй) бүлэг байгуулаха.
2. Буряад Республикын Президентын туһалагшадай (зүбшэлэгшэдэй) хүтэлбэрилэгшын (Буряад Республикын Президентын нэгэдэхи туһалагша) тушаал бии болгохо.
3. Буряад Республикын Президентын туһалагшадай (зүбшэлэгшэдэй) бүлэгэй хүтэлбэрилэгшын тушаал Буряад Республикын Правительствойн Түрүүлэгшын орлогшын статустай адли байха гэжэ тогтоохо.
4. Буряад Республикын Президентын туһалагшын (зүбшэлэгшын) тушаал Буряад Республикын министрэй статустай адли байха гэжэ тогтоохо.
5. Гар табигдаланһаа хойшо эхилжэ, Зарлиг хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Президент
Л. ПОТАПОВ

Улаан-Үдэ, Правительствойн байшан
1996 оной сентябрийн 23.

Буряад Республикын Президентын ЗАРЛИГ

А. Г. ВАРФОЛОМЕЕВ ТУХАЙ

1. А. Г. Варфоломеевые туһалагшадай (зүбшэлэгшэдэй) бүлэгэй хүтэлбэрилэгшөөр—Буряад Республикын Президентын нэгэдэхи туһалагшаар томилхо.
2. "Буряад Республикын Президентын туһалагшадай (зүбшэлэгшэдэй) бүлэг тухай" дүрим хоёр долоон хоногой болор соо Буряад Республикын Президентэ дурдахыень Буряад Республикын Президентын туһалагшадай (зүбшэлэгшэдэй) бүлэгэй, хүтэлбэрилэгшэ А. Г. Варфоломеевтэ даалгаха.
3. Гар табигдаланһаа эхилжэ, Зарлиг хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Президент
Л. ПОТАПОВ

Улаан-Үдэ, Правительствойн байшан
1996 оной сентябрийн 23.

Арадай Хуралай депутадта кандидадууд

М. К. ТУШЕМИЛОВ

1957 оной мартын 11-дэ Эрхүүгэй областин Нүхэдэй районой Закулей хууринда таряшанай бүлэдэ түрэнэн. Шэтын областин Сагаан-Уула бууринда томо болоо, хүмүүжээ, бураа. 1974 ондо Агын 2-дохин дунда хургуули дүүргэжэ, Буряадай гүрэнэй багшанарай институтай биолого-химическо факультедтэ ороһон байна. Тэрэниэ дүүргээд, БНЦ-гэй хоморой элементүүдэй химиин лабораторидо инженерээр хүдэлөө. 1981-1982 онуудта сэрэгэй алаба хэжэ, удаань Дотоодын хэрэгүүдэй министрствын зургаануудта хүдэлхэдөө, "Эрхимээр алба тэбэнэй түлөө" гэхэн хоёр медальар шагнагдаа.

1993 ондо "Мотом" гэжэ акционернэ бүлгэмдэ ерэжэ, юрын мэргэжэлтэниэ эхилээд, "Мотом-авто-түбэй" генерална директор хүрэтэрөө урһаһан байна. Эндэ ажаллахадаа, болиттэй хүтэлбэрлэгшэ байхаа гадна, үшүн хэнзэ үхибүүдтэ, дайнай болон ажалай ветерануудта, спортсменүүдтэ, артистуудта бүхы шадалаараа гүлладаг эгээрхы сэдхэлтэй хүн байһанаа гэршэлэн харуулаа.

Гэр бүлэтэй, хоёр хүүбүү хүмүүжүүлэнэ.

Һунгагшадта хандалгаань:

Һунгалтануудай урда тээ голгой эрьемэ хооһон найууланууд, гоё уряа-мэзлүнүүд олошоорхол байха. Эдэб арга хэрэглэн, оорыгоо дэбжүүлжэ гэжэ огто буруу. Мүнөө "Олзын хэрэг эрхилэгшэ" гэхэн үгэдэ зон байлыше дуратай бэшэ. Тээд полититуудтала олзын хэрэг эрхилэгшэдэйнь дунда ондо ондоо бодолтой, эрмэлзэлтэй хүнүүд айрадалдаг гэһинэ. Бидэ үйлдбэриэ улам үргэдхэжэ, зонни ажалтай болгонобди, бага тэдхэмжэгэй бүлэнүүдтэ, гүмһан хүнүүдтэ туһалнабди. Маанадай түдэһэн налогууд саһин, пенси, пособи түлэлгэдэ нэмэри болгодоно.

Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадта кандидадаар Стеклозаводской хунгуулин округтоо дэбжүүлэгдэнхэйб. Эндэхи зонной байдал һайн мэдэнэб. Тиммэхэ тэдэнэртэ

туһалжа шадахаб.

Программаань:

Округой дэбисхэр дээрэхи промышленна предприятинууды е һэргээхын тула олзотой үйлдбэринүүдые нээхэ. Саһин, пенси, пособи сар соонь түлэлгын хойноһоо хинаха.

Ветерануудта, пенсионернүүдтэ, эрэмдэг бэетэйшүүдтэ, бага тэдхэмжэгэй бүлэнүүдтэ түлээ залһа, эм дом худалдажа абахыень, газетцүүдтэ захил хэхыень мүнгэнэй туһаламжа хүргэхэ.

Округой дэбисхэрые шата шатаарнь болбосон түхэлтэй болгохо, харгы заһаха, телефон-автромадуудые табиха, үйлсэнүүдые гэрэлгүүлэхэ гэхэ мэтэ.

Һургуулинуудта, хүүгэдэй саадуудта, больницануудта, поликлиникэнүүдтэ, спортивна секцинүүдтэ туһалха.

Магазинуудые, зонной байдал хангалгын албануудые хэлхээ холбооной отделенинүүдые, үхибүүдэй сүлөөтэй сагаа үнгэргэлгын түбүүдые, кружогуудые нээхэ.

Советскэ ОВД болон ОМОН-той хамта округой эрхэгэдэй амгалан байдал сахиха бүлэгүүдые эмхидхэхэ.

Округой совет байгуулжа, тэрэнэй бүридэлдэ предприятинууд болон эмхинүүдэй хүтэлбэрлэгшэдые, ажалай түрүүшүүдые, ветерануудые оруулаха.

Арадай Хуралай депутат болоо гэжэ һаа, Һунгагшадайнгаа ажабайдал һайжаруула хуулинуудые абаха гэжэ оролдохоб. Тэдэ ямар шэглэлтэй хайхаб гэжэ тобшохоноор хараад үзэе:

— үйлдбэрлэгшэдтэ налогой хүнгэлэлтэнүүд;

— сэрэгэй албатанда ба тэдэнэй бүлэнүүдтэ социальна талһаа лаб хангалганууд;

— соёл, эрдэм һуралсал болон элүүрые хамгаалгые дэмжэлгэ;

— хуули буса ябадал гаргалгатай, гурим журам эбдэлгэтэй эбсэшгүй тэмсэ;

— залуушуулай эдэбхи

үүсхэл дэмжэлгэ. Эгээн түрүүн абаха хэмжээнүүдһэнь: Шэлэй заводто олзотой үйлдбэри байгуулаха.

Стеклозаводто, Дивизионная станцида, Сэлэнгын баруун бэедэ "Мотом-маршрудуудые" нээхэ (пенсионернүүд, үхибүүд болон сэрэгэй албатан түлбэригүйгөөр ябаха).

Дивизионная станцида телевизионно ретранслятор тодохо.

"Байгал" гэхэн һуралсалай ажахытай хамта овоц, мяха, һү үйлдбэрихэ талаар хамтын предприняги байгуулаха.

Округой дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг үхибүүдтэ туһаламжа хүргэлгын жаса нээхэ.

2-дохин ингернат хургуулин автомобильнуудые заһабарилха.

26-дахин номерой автобусой һүүлшын буудал хүрэтэр ошоһон харгы асфальтаар хушаха.

Дивизионная станциин хүүгэдэй саадуудые заһабарилгада туһаламжа хүргэхэ.

Округой магазинуудтахи эд бараанай, эдээ хоолой зүйлнүүдэй шанар хинан шалгаха.

Умсын гэр байра барилгые дэмжэхэ гэхэ мэтэ.

ЗАРИМ ТЭДЫ ТОГТОНИЖООШЬЕ ЫАА...

"Агропромышленна комплексын эдээ хоолой ба буйлуулан болбосорууддаг предприятинуудай хүдэлмэриэ тогтонижуула тухай" 1995 оной августын 28-да абтаһан тогтоолой хэр бэелүүлэгдэжэ байһы Буряад Республикын Правительство хаража үзэбэ.

Тус тогтоол бэелүүлэхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Эдээ хоолой корпорацияр дамжуулан буйлуулан болбосорууддаг предприятинуудта 1507,7 миллион түхэригэй хүнгэлэлтэтэй бюджетнэ ссуда үгтөө. Районуудай тоһоной заводуудһаа региональна эдээ хоолой жасада 2165 миллион түхэриг урьһаламжын мүнгэн дамжуулагдаа.

Мүнөө үедэ эдээ хоолой ба буйлуулан болбосорууддаг предприятинууд Улаан-Үдэ хотодо худалдаа наймаанай нилээн олон эмхитэй юм. Тэрэ тоодо фирменнэ 25, районуудтахи 80 магазин оролсоно. Улаан-Үдэ хотодо "Иволкон" гэхэн акционернэ бүлгэмэй оптово түб нээгдээ.

1996 оной түрүүшын хахадта эдээ хоолой ба буйлуулан болбосорууддаг предприятинуудта байдал зарим тэды тогтонижоо, үйлдбэрин уналга доошолоо гээд тэмдэглэлтэй. Нарһатын, Хориин, Кабанскын тоһоной заводуудта, Улаан-

Үдын һүнэй комбинатта товарна продукция үйлдбэрлэгэ нёдондонойхиһоо дээшэлээ. Тоһоной зарим заводууд түүхэй эдээр хангалгы һайжаруулын тула хүдөө ажахын үйлдбэрлэгшэдтэ акцинуудай контрольно пакедүүдые дамжуулан байна.

"Бурятмьаспром" гэхэн акционернэ бүлгэм, Наушкын мяханай, Баргажанай эдээ хоолой комбинатууд, акционернэ "Иволкон" бүлгэм олзотойгоор хүдэлжэ гараа.

Гэхэ зу предприятинуудай мүнгэн һангай байдал ороё зандаа. Хүдөө ажахын эд үйлдбэрлэгшэдтэ үрин хэзэ болоһоор. Бэлэн продукция худалдаанда оруулын тула оптово эдээ хоолой дэлгүүрнүүд байгуулагданагүй.

Эдээ хоолой ба буйлуулан болбосорууддаг предприятинуудые налогуудһаа сар зуура сүлөөлхэ тухай хөөрэдөөнэй гараашые һаа, энэнь бэелүүлэгдэнэгүй. Гадна эдэнэрэй зайн галай түлөөһэ хүнгэлэлтэтэйгоор түлээх арга олгыт гэхэн гуйлтыень энергетическэ комисси дэмжээгүй.

Дээрэ дурсагдагша тогтоол хаража үзөөд, республикын Правительство зохихо шийдхэбэри абаба.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствоын хэблэлэй албан.

ХЭЛСЭЭНЭЙ ПРОЕКТ ҺАЙШААГДАА

Буряад Республикын Правительствоын болон Буряад Республикын аграрна холбооний хоорондын харилсаае гуримшуулхын, үйлдбэридэ олзын хэрэг эрхилэлгы туйлахын, мүн хүдөө һууринда социальна зорилгонуудые шийдхэхын тула Буряад Республикын Правительство тогтоол баталан абаба.

Хүдөөгэй эд үйлдбэрлэгшэдэй гүйсэдхэхы засагай зургаануудтай харилсаае нарижуулан һайжаруулагда, өөһэдынгөө гэшүүдые хамгаалгада, агропромышленна комплексын асуудалнуудад гуралжал болон зууршагануудые бэлдэлгэдэ Буряад Республикын аграрна холбооний хабаадалга шухала гэжэ тогтоол дотор заагдаа.

Буряад Республикын Хүдөө ажахын ба эдээ хоолой министрство хадаа агропромышленна комплексые хүгжөөлгын ба хубилган шэнэдхэлгын программа зоһоон табилгада Буряад Республикын аграрна холбоонийе хабаадуула хэрэгтэй гээд тэмдэглэлтэй байна. Гэхэһээ гадна аграрна холбоон республикын Правительствоын үзэмжэдэ табигдаһан хуулинуудай проектнүүдые ба эрхэнүүдэй бусад актуудые хаража үзэлгэдэ хабаадаха зэргэтэй.

Буряад Республикын Правительствоын ба Буряад Республикын аграрна холбооний хоорондын хэлсээнэй проектые Буряад Республикын Президент А. В. Потанов һайшаан дэмжэбэ.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствоын хэблэлэй албан.

ҺУНГАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

Һунгалтын урга тээ, мүн Һунгалтын болотор субботын үдэр 17 час 30 минутһаа 20 час 00 минута хүрэтэр, амаралтын үдэр 10 час 00 минутһаа 16 час 00 минута хүрэтэр Буряад Республикын Һунгуулин комиссиин байшан соо (Правительствын байшангай 206-дахин кабинет) республикын Һунгуулин комиссиин гэшүүд гэжурлаха гэжэ Һунгагшадта,

Һунгуулин нэгэдэлнүүдтэ ба хүдэлөөнүүдтэ, партинуудта, Улаан-Үдэ хотын Һунгуулин Стеклозаводской 63-дахин округһоо Арадай Хуралай депутадта кандидатуудта, тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнуудта Буряад Республикын Һунгуулин комисси мэдээсэнэ.

Буряад Республикын Һунгуулин комисси.

ГАЗАР ЭДЛЭХЭ ЭРХЭНҮҮД ТУХАЙ

1991 онһоо эхилээд Буряад Республикын 251,5 мянган эрхэтэд газарай уастогуудые зоори болгон абһан, 68,5 мянган хүдөөгэй ажаһуугнад газарай най-хубитада гүртэһэн байна.

Гэхэ зуура зарим районуудта газарай най-хубита абһан тухай үнэмшэлэгшүүдэ абалга, һай газарай участогуудые

хэрэглэгшэдэй газарай най-хубитануудай эзэдтэй хэлсээнүүдые баталалга удааруулагдана.

Иимэ эрхэ байдалда Россин Федерациин газарай кодексын баталан абтатар, эрхэтэдэй газар эдлэхэ хуулита эрхэнүүдые хангахын тула Буряад Республикын Президент "Газар эдлэхэ талаар эрхэтэдэй хуулита

эрхэнүүдые хангаха тухай" Россин Федерациин Президентын Зарлиг Буряад Республикада бэелүүлхэ хэмжээнүүд тухай" гэхэн Зарлигта гар табиба.

Тус Зарлигы бэелүүлхын тула Буряад Республикын Правительство, районуудай нотагай өөһэдын хүтэлбэриин захиргаанай толгойлогшод 1996 ондо хүдөө ажахын эмхинүүдэй

гэшүүдтэ, бусад газар эдлэгшэд-эрхэтэд газарай хубитада хүртэһэн тухай үнэмшэлэгшүүдые үгэжэ түгэсхэхэ зэргэтэй.

Үнэмшэлэгшүүд түлөөһөгүйгөөр бүридхэлдэ абтаха ба үгтэхэ юм.

Хүдөө һууринда умсын ажахы бэхижүүлхын, хүгжөөхын тула районуудай өөһэдын хүтэлбэриин зургаанууд тогтоогдоһон

гуримаар эрхэтэдэй хамһабарин ажахы эрхилэгэдэ үгтэдэг газарай участогуудай хэмжээе үргэдхэхэ зэргэтэй.

Буряад Республикын Президентын хиналтын управлени тус Зарлигай хэр бэелүүлэгдэжэ байһы хинан шалгаха юм.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствоын хэблэлэй албан.

НӨӨСЭ БАЯЛИГУУД ЭЛБЭГ, ГЭБЭШЬЕ...

(Эрдэмэй-практическа конференциһээ тэмдэглэлнүүг)

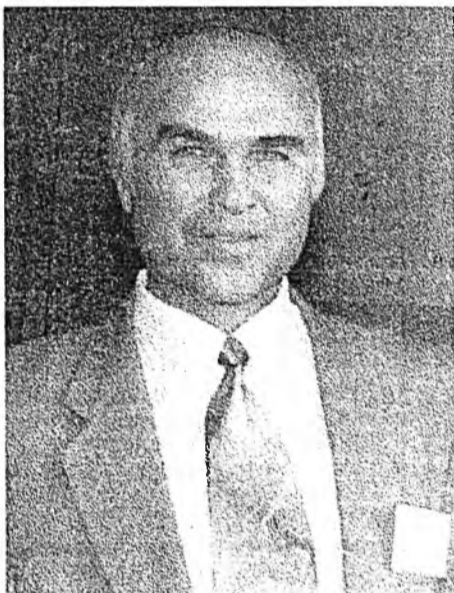

ВСГТУ-гай проректор, техническэ эрдэмэй доктор, профессор А. И. Артюнин (түрүүлэгшэнь), Россин Федерациин Правительствын дэргэдэхи Финансова академийн "Дэлхэйн экономикын ба уласхоорондын валютна урьһа ламжануудай харилсаануудай" кафедрье даагша, РАЕН-эй академик, экономикын эрдэмэй доктор, профессор Б. М. Смитиенко, Россин гүрэнэй гуманитарна университетэй "Дэлхэйн экономикын" кафедрье даагша, РГА-гай академик, экономикын эрдэмэй доктор, профессор Б. Г. Дякин, Эрхүүгэй гүрэнэй экономикака академийн "Экономикын теориин" кафедрье даагша, МАН-ай академик, экономикын эрдэмэй доктор, профессор М. П. Демина болон бусад нэрэтэй солотой эрдэмтэд конференциин эмхидхэлэй комитетэй бүридэлдэ ороһон байна.

Благовещенский, Владивостогий, Эрхүүгэй, Красноярский, Москвагай, Омский, Шэтын, Новосибирский, Тюменин, Екатеринбургын, Якутский, Хабаровский, Челябинский гүрэнэй университетүүдэй болон академинүүдэй түлөөлэгчэд, эрдэмтэд гүнзэгы удахланартай зүблөөндэ бүгдөөрөө сугларбад.

Сентябриин 24-дэ Улаан-Үдэ хотын захиргаанай бага зал соо ВСГТУ-гай ректор, профессор В. Н. Бильтриков баяр баясхангай үгэнүүдээр конференци нээбэ.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. К. Агалов "Буряад Республика: Ази ба Номгон далайн регионой гүрэнүүдээр ажал ябуулха арганууд" гэхэн элидхэл хэбэ. СССР-эй гүрэнэй налан хандархада, Хара ба Балтин далайнуудай портнуудые гарһаан алдажа, Росси гүрэн Ази ба Номгон далайн регионой гүрэн болонтоод байна гэжэ Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо онсолно. В.К. Агаловай элидхэлһээ Буряад Республика 54 гүрэнэй худалдаа хэнэ, тэрэ тоодо Хитадтай, Монголтой, Японтой наймаа ябуулна гэжэ мэдэхээр. Тиихэдэ манай республикада хари гүрэнэй 96 хамтын предприяти ойн, минерально-түүхэй эдэй, аяншалтын, экологиин болон бусад халбаринуудта ажалаа ябуулна. Харин минерально-түүхэй эдэй ноосэ баялигуудаар республикамнай регион соогоо

түрүү нуури эзэлдэг юм байна. Теэд тэрэмнай найнаар эдлэгдэнгүй гэжэ элидхэлһэ түгэсхэлдөө тэмдэглэбэ.

Удаань Россин Федерациин Правительствын дэргэдэхи Финансова академийн кафедрье даагша, РАЕН-эй академик, экономикын эрдэмэй доктор Б.М.Смитиенко, "Экономическа хубилалтануудай мүнөө үеын байдал ба регионуудай гадаадын экономика холбоо харилсаануудай шийдхэгдээгүй асуудалнууд" гэхэн элидхэл соогоо гүрэн доторхи экономикака байдал, регионуудай, илангаяа Буряад Республикын хари гүрэнэй урагшатайгаар харилсаа тогтоожо, сааншадаа хүгжэхэ арга боломжонууд тухай тодорхойгоор хөөрөбэ. Профессор Б. М. Смитиенко Буряадай байгаагийн ноосэ баялигууд, онсо геополитическэ

"Росси гүрэнэй гадаадын экономикын ажал ябуулгада Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй регионуудай үргэдэжэ байһан үүргэ" гэхэн регионууд хоорондын эрдэмэй-практическа конференци Россин Федерациин Правительствын дэргэдэхи Финансова академи,

Россин Федерациин ништын ба профессиональна хуралсалай министерство Зүүн Сибириин гүрэнэй технологическа университетэй хамта байгша оной сентябриин 24-29-нэй үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэнэ.

байдал, Байгал далай гээд хари гүрэнэй тобшолбол, Ази ба Номгон далайн гүрэнүүдэй хонирхол ехээр татаха аргатай гэжэ тэмдэглэнэ. Тэрэ хэрэг бээлүүлхэ арга бүрин эрхэтэ Буряад Республикын толгойлогшодто даалгаданхай гэжэ тэрэ хэлэнэ.

РГА-гай академик, профессор Б. Г. Дякин хонирхол татама элидхэл хэбэ. Тэрэнь

баһал гадаадын экономикын харилсаанууд тухай. Тэрэнэй хэлэхээр, мүнөө үедэ манай гүрэндэ мүнхэн бииаад, предприятинуудта тэрэ үгы. Юуб гэхэдэ, предприятинууд бэе бээдэ мүнхээ саг соонь түлөөгүй байжа, иимэ шахардуу хүшэр байдалда ороод байна ха. Тиихэдэ банкнууд мүнхэтэй аад, үйлэдбэр илдэг предприятинуудта тэрэнээ урьһаар үгэхээр айна. Юундэб гэхэдэ, бусаахань хэлсээтэй ха юм. Ушариимэһээ мүнхээ түлэхэ аргагүй предприятинууд нацхаруугаһан гэжэ тоологдохо ёһотой гэжэ профессор тоолоно.

Тиигэбэл, эд зоориень гүрэн абажа, урагшатай эмхинүүдтэ үгэхэ байна. Теэд эидэ хэдэн миллион зоной ажалгүй үлэхэн баһа аюултай. Бэшэ хайшан гэхэбши? Мүнөөдэр шангаар бэээ "бариха, үглөөдэрэйхи тухайгаа ханаагаа зобоо наамнай, таатай байха гэжэ Б. Г. Дякин батаар этигэнхэй. Мүнөөдэрэйхидэ адьяар бэээ бэээ хараад, хүлээгээд байгаа наамнай, ямаршы экономика хүгжэлтэ тухай хөөрөлдэһэнэй үлүү гэжэ академик тэмдэглэнэ. Нүүлээрнь Буряад Республикын гадаадын экономикын ба уласхоорондын харилсаануудай министрэй орлогшо Б. А. Чеботарев республикын гадаадын харилсаанууд тухай сугларашадта мэдээсэбэ. Тэрэнэй хэлэхээр, Япон, Солонгос, Хитад болон бусад Ази ба Номгон далайн регионой

гүрэнүүдтэй хэды харилсаа тогтообошые, хэрэг урагшаа ябанагүй. Тэдэ бэлээр манай үйлэдбэрийн промышленностьда мүнхэ һомолхогүй байна. Аяншалга тухай тусхай хуули гаргаа һаа, гэдэнэй хонирхол татахаар багсаагдана. Зүгөөр хэрэг бүтээсын талаар харилсахада тэдэниие түүхэй эд хонирхуулна. Жэшэнь, Урда Солонгосоор ябахаданай, соёлой гү, али залуушуулай хэрэгүүдтэй талаар харилсаа холбоо тогтоохоёо һанана. Тэрэ гүрэнэй экономикака байдалтай сасуулхада, манай гүрэн хэдэн зуун жэлээр гартаа гэхэдэ болохо. Тэдэниие эд зоориин асуудал бэшэ, гол түлэб экологиин, уран хайханы халбаринууд хонирхуулна гэжэ министрэй орлогшо тобшолно.

Челябинскийн гүрэнэй университетэй дэлхэйн экономикын кафедрье даагша, экономикын эрдэмэй доктор, профессор Н. И. Корнев "Гадаадын экономикака харилсаанда гүрэнэй болон арадуудайн ёһо заншалнуудай нүлөө" тухай элидхээ. Элидхэл хэжэ дүүргэһэнэйнь удаа бидэ профессортэй уулзажа, хөөрөлдэһэн байгаабди.

—Николай Иванович, танай элидхэл сооһоо ямар тобшолол хэлтэйб?

—Би Голландийн, Америкын ехэ эрдэмтэдэй хүтэлбэри доро тус асуудал шэнжэлдэгби. Тиимэһээ бүхы дэлхэйгээр шахуу ябажа, олон янзын арадуудтай харилсажа үзөөб. Гадаадын экономикака харилсаанда арадуудай ёһо заншалнуудые хараадаа абангүй хүдэлмэрилхэ болоо һаа, балайшые ехэ үрэ дүн гарахагүй ха. Жэшэнь, хоридохи зуун жэлдэ нилээд олон техникескэ хубилалтануудые хэһэн Япон гүрэндэ урданайн ёһо заншалнууд аргагүй ехэ үүргэ дүүргэнэ. Юрэ хоорөлдэхөө эхилээд, визитнэ карточкаа барюулха хүрэтэр Япондо өөрын заншалтай юм. Тиихэдэ Азиин ба Европын арадуудай психологиин тад ондоо байдаг. Азиин бизнесменүүд яарадаггүй, һайса бодожо үзөөд, хэлсээд,

шийдхэбэри гаргадаг. Түрүүшын үедэ тэдэнэр асуудал тухай ханаагаа зобоногүй, тэрэнээ огто хэрэглэнэшыегүй гэжэ ханахаар байдаг. Жэшэнь, Латин Америкын гүрэнүүдэ мүнөөдэр хэхэ аргатай юмхээ хойшонь татадаг, унжагайруулдаг юм. Харин Европын гүрэнэйхид, американецууд бүхи асуудалнуудадары шийдхэхээ һанадаг гэшэ. Гадаадын экономикака харилсаанда хүдэлмэрилхээ һанаа һаа, иимэрхүү юумэнүүдые мэдээд, ялбал, хэрэг урагшатай байха.

—Манай Россиде олон яһатан ажаһууна. Тэдэниэй хоорондохи экономикака харилсаанууд тухай юун гэжэ хэлэхэбта?

—Үнэхөөрөөшые, манай гүрэндэ хэдэн олон яһатан ажаһуужа, тэрэниие хараадаа абангүй хүдэлмэрилхын аргагүй. Тиихэдэ ородшые яһатан һууһан газарһаа боложо, хоорондоо илгаатай байдаг юм. Жэшэнь, Волгын, Ураалай, Брянскийн ородууд тад ондоо байдаг шуу. Зүгөөр Татарстан, Башкири, Буряад Республика мэтэ газарнуудтай Москвагай зүбөө тусхай харилсаанууд хэрэгтэй.

—Буряад Республика ерээд, эндэхи арадууд болон зоной ажабайдал тухай ямар һанамжатайбта?

—Нэн түрүүн буряад яһатан аймагтар хүндэмүүшэ гэжэ абаһаар лэ харахаар. Таанадаа һажаагаад, ородуудтай мүнхэ тиимэ болоһон байна. Танай республикада буддын шажанай нүлөөһөө боложо, политическэ ехэ номгон байдал тогтоһон гэжэ холо ойро тоологдодог гэшэ. Харин яһатан бүхэнэй онсо шэнжэнүүдые национальна эдезень хараад мэдэхээр юм. Тэндэһээ ехэ тобшолол гаргахаар байдаг.

—Манай республикада байхадаа, заншалта буряад сагаан эдезньэе ама хүржэ, һайн һайхан тобшолол гаргаха бэээт гэжэ найдаад, ажалдатнай амжалта хүсэнбди.

—Һайн даа. Конференцидэ хабаадагшад республикын олзын хэрэг эрхилэгшэдтэй, промышленна, финансова эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй үдын хойно уулзалга үнгэргөөд, Ивалтын дасан ошожо хараба. Харин мүнөө үедэ тэдэнэр Байгал далайн эрьедэ, ВСГТУ-гай амаралтын бааза дээрэ секци секцинүүдээр хүдэлмэриее үргэлжэлүүлжэ байна.

Б.М. БАЛДАНОВ.
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Россин Правительствын дэргэдэхи Финансова академийн "Дэлхэйн экономикын" кафедрье даагша, РАЕН-эй академик Б. М. Смитиенко элидхэл хэжэ байна; Челябинскийн гүрэнэй университетэй дэлхэйн экономикын кафедрье даагша, экономикын эрдэмэй доктор Н. И. Корнев; конференциин үедэ.

Авторай фото.

30, ПОНЕДЕЛЬНИК

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

КАНАЛ "ОРТ"

13.00, 16.00, 19.00, 00.55
19.20 "Новая жертва".
11.05 Поле чудес.
12.05 Человек и закон.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.45 Х/ф "Миссия".
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Город собак".
16.45 Марафон-15.
17.00 Звездный час.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Джэм.
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.
21.00 Сегодня.
21.45 Спокойной ночи, малыши!

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 Сериал "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.15 Утренний экспресс-2.
9.45 В мире капитала.
9.55 Ретро-шлягер.
10.20 Дорогая редакция...
10.50 "Санта Барбара".
11.40 Товары - почтой.
11.50 Русское лото.
12.30 Шестое чувство.
13.00 Вести.
13.20 Х/ф "Противостояние", 1 с.
14.25 Грибная охота.
14.45 Автограф.
14.50 Деловая Россия.
15.15 Иванов, Петров, Сидоров...
16.00 Вести.
16.20 Магазин недвижимости.
16.25 Товары - почтой.

БУРЯТСКОЕ ТВ

16.30 Мультфильмы.
17.05 Сагай суурьян.
17.35 Байгал.
17.50 Курьер.
18.00 Актуальное интервью.
18.40 Фрески Сергея Вершинина.
19.15 Улан-Удэнская мануфактура: 50 - это только начало.
20.35 Байгал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Джентльмен-шоу.
22.55 Х/ф "На острие ножа".
23.55 Телескоп.
30.20 Прохладный мир.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Музыка всех поколений.
01.45 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

18.00 Мультсериал "Еноты".
18.30 Телемагазин.
18.35 Сериал "Супербой", 5 с.
17.05 Аптека.
17.15 Открытия недели.
17.30 Мультфильм.
18.00 Благая весть.
18.25 Сериал "Антонелла".
19.15 Нон-стоп лист.
19.30 Док. сериал "Хищники: гепард и леопард".
20.20 Муз. подарок.
20.40 Гостиная ТРК "Ариг Ус".
21.20 Телемагазин.
21.30 6 новостей.
21.40 Скандалы недели.
22.10 Нон-стоп лист.
22.20 Х/ф "Безумие-13".
23.40 Стиль (CNN).
24.00 Клуб всемирного юмора "12 колеек".
23.30 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Анонс недели.
12.10 Сериал "Черный осьминог", 1 с.
13.05 Х/ф "40 квадратных метров Германи" (Германия).
14.15 Программа В. Познера "Человек в маске".
14.40 Русский альбом: гр. "Ноль".
15.00 Сегодня.
15.20 Вспомним те годы... 1983.

16.15 Лучшие цирки мира.
17.10 Мир кино: "Детсадовский полицейский" (США).
19.00 Сегодня.
19.20 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Сериал "Робот-полицейский", 2 с.
20.45 Телемагазин.
21.00 Итоги.
22.20 Телегазета.
22.30 "Дерзкие и красивые".
23.00 Д/ф "Ватикан по ту сторону границы".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ" 3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
6.45 Тема дня.
7.00 Теледом.
7.50 Суурьян (новости на бур. яз.).
8.00 Зависит от тебя.
8.15 Здоровье.
8.25 Там-там новости.
8.40 Мультфильм.
9.10 Пятое колесо.
9.50 Х/ф "Беда".
11.25 Бесконечное путешествие.
16.00 Мы знакомимся с природой.
16.15 Животный мир планеты.
16.25 Х/ф "Золотые рога".
17.40 Мультфильм.
17.50 Х/ф "Город Зеро".
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

"3 КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Операция "Кооперация".

1 октября, ВТОРНИК

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеуэтро
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.10
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Если...
11.50 Смехопанорама.
12.15 Мультфильм.
12.30, 20.35 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 Х/ф "Угрюм-река", 1 с.
15.10 Счастливый случай.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Город собак".
16.45 Мультитроллия.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 До 16 и старше...
18.30 Вокруг света.
20.10 Час пик.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Кубанские казаки".
00.40 Новые обыватели. "Кооперация".

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.25 Утренний экспресс-2.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция...
11.05 "Санта Барбара".
12.00 Товары - почтой.
12.10 Эй, ухнем!
12.25 Автограф.
12.30 Товары - почтой.
14.25 Деловая Россия.
14.55 Иванов, Петров, Сидоров...
15.40 Репортер.
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Момент истины.

БУРЯТСКОЕ ТВ

17.00 Мультфильм.
17.30 Улгур.
18.00 К Дню пожилых людей.
18.40 Байгал.
18.55 Сагай хурдэ.
19.20 Видеоканал "Пульс".
20.10 Кандидат в депутаты Народного Хурала РБ. Кушмелев П.П.
20.30 Байгал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.

21.20 "Санта Барбара".
22.20 Раз в неделю.
22.50 Мужчина и женщина.
23.30 Тихий дом.
00.10 Ночная жизнь городов мира.
00.35 Кто во что горазд.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Горячая десятка.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 "Супербой", 6 с.
17.10 Аптека.
17.20 Мультфильм.
17.45 Те, кто...
18.05 Благая весть.
18.30 Рецепты от Цептера.
18.35 "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.35 Хищники: охотники и жертвы.
20.25 Муз. подарок.
20.45 Акулы пера: А. Григорян и гр. "Крематорий".
21.35 6 новостей.
21.45 Телемагазин.
21.50 Нон-стоп лист.
22.00 Х/ф "Равноденствие".
24.00 Жизнь - игра.
00.15 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Анонс. Сегодня.
12.20 Сериал "Черный осьминог", 2 с.
13.10 Мир кино: "Рука в ловушке" (Аргентина).
14.35 Чудесные годы.
15.00 Сегодня.
15.20 Вспомним те годы... 1984.
16.15 Мир кино: "Спальня Бастера" (Германия - Канада - Португалия).
17.55 Фестиваль мини-сериалов: "Остров Элис. Чистилище для эмигрантов", 5 с.
18.40 Русский альбом: гр. "Ва-Банкъ".
19.00 Сегодня.
19.20 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Мир кино: "Мегрэ ставит ловушку" (Франция), части 1 и 2.
22.00 Сегодня.
22.20 Телегазета.
22.30 "Дерзкие и красивые".
23.00 Док. фильм.
23.30 Сериал "Женские истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Футбольный клуб.

"ОТБ" 3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
6.45 Тема дня.
7.00 Теледом.
7.50 Суурьян.
8.00 Зависит от тебя.
8.15 Здоровье.
8.25 Лукоморье.
8.50 Моя Москва.
9.20 Мультфильм.
9.50 Х/ф "Золотая пуля".
11.30 Технодром им. Кулибина.
11.40 Музыка в полдень.
16.00 Мы знакомимся с природой.
16.15 Животный мир планеты.
16.25 Мультфильм.
17.20 Х/ф "Сны".
18.40 Ералаш.
19.00 И свеча бы не угасла.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

"3 КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Опасные гастроли".

2, СРЕДА

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеуэтро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 00.50
Новости.
10.15, 19.15 "Новая жертва".
11.00 Тема.
11.45 В мире животных.
12.20 Мультфильм.
12.30 Путешествие из Москвы в Калининград.

13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 "Угрюм-река", 2 с.
15.10 Счастливый случай.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Город собак".
16.45 Кактус и Ко.
16.55 Домисолька.
17.10 Зов джунглей.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Тет-а-тет.
18.30 Вокруг света.
20.00 Час пик.
20.25 Хоккей. Евролига.
21.05 Один на один.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Грешные апостолы любви".

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.25 Утренний экспресс-2.
9.55 В мире капитала.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция...
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Товары - почтой.
12.00 Двойной портрет.
12.55 Автограф.
13.00 Вести.
13.20 Товары - почтой.
13.25 "Противостояние", 2 с.
15.25 Деловая Россия.
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Иванов, Петров, Сидоров...
17.00 Эй, ухнем!
17.15 В старину и сейчас.

БУРЯТСКОЕ ТВ

17.25 Мультфильмы.
17.45 Сагай хурдэ.
18.10 "Ракурс" представляет...
18.45 Байгал.
19.00 Курьер.
19.10 Бамбаахай.
19.40 Толи.
20.10 Кандидат в депутаты Народного Хурала РБ. Павельев Д.А.
20.30 Байгал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Городок.
22.55 Х/ф "Игра на миллионы".
00.40 М/ф для взрослых.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Музыка всех поколений.
01.45 Кто во что горазд.
02.00 Не спи и смотри.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 "Супербой", 7 с.
17.10 Аптека.
17.20 Сериал "Дела сердечные".
18.10 Благая весть.
18.35 Рецепты от Цептера.
18.40 "Антонелла".
19.30 Нон-стоп лист.
19.40 Хищники: летучая мышь.
20.30 Муз. подарок.
20.50 Ток-шоу "Я сама": "Мне не хватало слов любви".
21.40 6 новостей.
21.50 Нон-стоп лист.
22.00 Сериал "Специальный отдел: Полицейский Кревин".
22.50 Конкурс красоты "Мисс Москва-96".
00.20 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Сегодня.
12.20 Сериал "Черный осьминог", 3 с.
13.20 Мир кино: "Последняя свадьба мафии", 1 с.
14.50 Русский альбом.
15.00 Сегодня.
15.20 Вспомним те годы... 1985.
16.15 Мир кино: "Жестокий Морант" (Австрия).
18.00 Фестиваль мини-сериалов: "Остров Элис. Чистилище для эмигрантов", 6 с.
18.45 Доктор Угол.
19.00 Сегодня.
19.20 Муз. поздравления.
20.00 Х/ф "Старые молодые люди" (Россия).
21.20 Телегазета.

21.30 Во саду ли, в огороде...
22.00 Сегодня.
22.20 Телегазета.
22.30 "Дерзкие и красивые".
23.00 Времечко.
23.30 Сериал "Женские истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТБ" 3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
6.45 Тема дня.
7.00 Теледом.
7.50 Суурьян.
8.00 Зависит от тебя.
8.15 Там-там новости.
8.30 Ваше право.
8.55 И свеча бы не угасла.
9.25 Мультфильм.
9.45 Х/ф "Тайна записной книжки".
11.05 Предприниматель.
11.25 Слово о Чесменской битве.
11.45 Музыка в полдень.
16.00 Мы знакомимся с природой.
16.15 Животный мир планеты.
16.25 Мультфильм.
16.35 Х/ф "Время печали еще не пришло".
18.20 Д/ф "Петр Великий".
19.20 Мультфильм.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

"3 КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Собачье сердце", 1 с.

3, ЧЕТВЕРГ

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеуэтро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.20
Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Серебряный шар.
11.45 Клуб путешественников.
12.35 Смак.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 "Угрюм-река", 3 с.
15.00 Мультфильм.
15.10 Счастливый случай.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Город собак".
16.45 Лего-го.
17.10 Тин-тоник.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Рок-урок.
18.30 Вокруг света.
20.10 Футбол. Чемпионат России.
21.00 Моя семья.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Маленький Будда".

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.25 Утренний экспресс-2.
9.55 Ретро-шлягер.
10.20 Дорогая редакция...
10.45 Товары - почтой.
10.55 "Санта Барбара".
11.50 Наш сад.
12.15 Деловая Россия.
12.45 Автограф.
12.50 Товары - почтой.
12.55 Магазин недвижимости.
13.00 Вести.
13.20 "Противостояние", 3 с.
14.25 Иванов, Петров, Сидоров...
15.15 Телескоп.
15.45 Док. фильм.
16.00 Вести.
16.20 Анонимные собеседники.
16.50 Эй, ухнем!
17.05 Лукоморье.

БУРЯТСКОЕ ТВ

17.30 Лимбэ.
18.00 Байгал.
18.15 Курьер.
18.30 Бурятия поэтическая.
19.05 Санитарный вестник.
19.30 Чечня: август 96-го.
20.10 Кандидат в депутаты Народного Хурала РБ. Тушемилов М.К.
20.30 Байгал.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Кто во что горазд.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22.40 Х/ф "Приговор".
00.15 Музыка всех поколений.
00.30 Не спи и смотри.
01.00 Вести.
01.30 Товары - почтой.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 "Супербой", 8 с.
17.10 Аптека.
17.20 "Дела сердечные".
18.10 Благая весть.
18.35 Рецепты от Цептера.
18.40 "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.35 Хищники: крокодилы и аллигаторы.
20.25 Муз. подарок.
20.40 Алло.
21.40 6 новостей.
21.50 Нон-стоп лист.
22.00 "Специальный отдел: Круглосуточное наблюдение".
22.55 Катастрофы недели.
23.25 Частный случай.
23.40 Вы - очевидец.
00.05 Те, кто...
00.25 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Анонс. Сегодня.
12.20 Сериал "Черный осьминог", 4 с.
13.05 Мир кино: "Последняя свадьба мафии", 2 с.
14.35 Чудесные годы.
15.00 Сегодня.
15.20 Вспомним те годы... 1986.
16.35 Мир кино: "Старший брат".
17.55 Фестиваль мини-сериалов: "Остров Элис. Чистилище для эмигрантов", закл. серия.
18.45 Доктор Угол.
19.00 Сегодня.
19.20 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Мир кино: "Савой" (Россия).
21.20 Телегазета.
21.30 Радар-спорт.
22.00 Сегодня.
22.20 Телегазета.
22.30 "Дерзкие и красивые".
23.00 Времечко.
23.30 Сериал "Женские истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТЪ"
3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
6.45 Тема дня.
7.00 Теледом.
7.50 Суурьян.
8.00 Месяцеслов.
8.15 Кто во что горазд.
8.30 Петербургские сезоны.
9.00 Мультфильм.
9.20 Х/ф "Ключ без права передачи".
11.00 Д/ф "Весна моей осени".
11.20 Тихий дом.
16.00 Мы знакомимся с природой.
16.15 Мультфильм.
16.35 Соотечественники.
17.05 Х/ф "Мужской талисман".
18.25 Д/ф "Всегда непобедим остался".
19.15 Ералаш.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.30 Сказка на ночь.

"3 КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 "Собачье сердце", 2 с.

4, ПЯТНИЦА

КАНАЛ "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.10 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.10 Моя семья.
11.55 Очевидное-невероятное.
12.25 Пока все дома.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Угрюм-река", 4 с.
15.10 Счастливый случай.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 "Город собак".
16.40 Встреча с композитором В. Шаинским.
17.00 Виртуозы.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Действующие лица.
18.30 Вокруг света.

20.10 Человек и закон.
20.45 Поле чудес.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Коломбо в детективе "Большие маневры".
00.25 Взгляд.

КАНАЛ "РОССИЯ"

8.00 Утренний экспресс.
8.25 По дороге на работу.
8.35 "Мак и Матли".
9.00 Вести.
9.25 Утренний экспресс-2.
9.55 В мире капитала.
10.05 Ретро-шлягер.
10.30 Дорогая редакция...
11.00 "Санта Барбара".
11.55 Товары - почтой.
12.00 Диалоги о животных.
12.30 Мультфильм.
12.40 Автограф.
12.45 Торговый дом.
13.00 Вести.
13.20 "Противостояние", 4 с.
14.25 Товары - почтой.
14.30 Деловая Россия.
15.00 Иванов, Петров, Сидоров...
15.35 Мультфильм.
15.40 Эй, ухнем!
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Мужчина и женщина.

БУРЯТСКОЕ ТВ

17.00 "Династия", 105 с.
17.55 Педсовет.
18.20 Концерт.
18.50 Панорама Бурятии.
19.35 Примите поздравления...
20.05 Буряад орон.
20.50 Курьер-2.

КАНАЛ "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.20 "Санта Барбара".
22.20 Сам себе режиссер.
22.55 Лотто-миллион.
23.10 Баскетбол. Чемпионат Европы среди клубных команд.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Бесконечное путешествие.
02.00 Музыка всех поколений.

"АРИГ УС"

16.00 "Еноты".
16.30 Телемагазин.
16.40 "Супербой", 9 с.
17.10 Аптека.
17.20 Мультфильмы.
18.10 Благая весть.
18.35 Рецепты от Цептера.
18.40 "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.35 Хищники: гигантский тарантул.
20.25 Муз. подарок.
20.40 Х/ф "Смелые люди".
22.10 6 новостей.
22.20 Нон-стоп лист.
22.30 Ток-шоу "Профессия": повар.
23.20 "Специальный отдел: Дознание".
00.25 Частный случай.
00.40 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

12.00 Анонс. Сегодня.
12.20 Сериал "Черный осьминог".
13.05 Мир кино: "Галилео Галилей" (Италия - Болгария).
14.35 Чудесные годы.
15.00 Сегодня.
15.20 Вспомним те годы... 1987.
16.15 Мир кино: "В отчаянии ищу Сьюзен" (США).
17.55 Фестиваль мини-сериалов: "Пока не наступит утро", 1 с.
18.45 Доктор Угол.
19.00 Сегодня (Новости НТВ).
19.20 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Мир кино: "Игрок в шахматы" (Франция).
21.00 Телегазета.
21.10 Всемирный детский Саммит в Коста-Рике.
22.00 Сегодня.
22.20 Телегазета.
22.30 "Дерзкие и красивые".
23.00 Времечко.
23.30 Сериал "Женские истории".
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

"ОТЪ"
3 КАНАЛ

6.30 Разминка.
6.45 Тема дня.
7.00 Теледом.
7.50 Суурьян.
8.00 Кто во что горазд.
8.15 Домино.
8.45 Мультфильм.
9.05 Домашняя звезда.
9.25 Х/ф "Не болит голова у дятла".
10.45 Д/ф "Загадка Цусимы".
11.05 Русские императорские дворцы.
11.50 Музыка в полдень.
16.00 Животный мир планеты.
16.25 Мультфильм.
16.45 Д/ф "Легенда о великом полководце".
17.15 Х/ф "Ниагара".
19.00 Сила и красота.
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.25 Наедине со всеми.

"3 КАНАЛ"

21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Х/ф "Мой папа - любовник".

5, СУББОТА

КАНАЛ "ОРТ"

9.00 Х/ф "Забудьте слово "смерть".
10.30 Слово пастыря.
10.45 Домашняя библиотека.
11.00, 16.00, 18.35 Новости.
11.15 Не зевай!
11.45 Утренняя почта.
12.20 Смак.
12.40 Третьяковка. История одного шедевра.
13.05 Х/ф "Республика ШКИД".
14.50 В мире животных.
15.30 Очевидное-невероятное.
16.20 "Возвращение на остров сокровищ", 5 с.
17.10 Мультфильм.
17.20 Окно в Европу.
17.50 Колесо истории.
18.55 Золотая серия. Год 1971-й. "12 стульев", 1 и 2 с.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 "Вьетнам, до востребования".
23.50 Брэйн-ринг.
00.35 Обоз.

КАНАЛ "РОССИЯ"

9.00 Вести.
9.25 Лукоморье.
9.50 Док. фильм.
10.05 "Малыш и Карлсон".
10.25 "Мак и Матли".
10.45 По вашим письмам.
11.15 Ваш партнер.
11.30 Вертикаль.
12.00 Вести в 11.
12.15 Здоровье.
12.30 Доброе утро!
12.55 Врача вызывали?
13.25 Анонимные собеседники.
13.50 Поэт в России больше, чем поэт.
14.25 Проще простого.
14.55 Ничего, кроме...
15.10 "Софи", 3 с.
16.00 Де-факто.
16.30 Сад культуры.
16.55 Своя игра.
17.25 Музыка на десерт.
17.40 Субботний вечер с Л. Зыкиной.
19.00 Вести.
19.25 Совершенно секретно.
20.20 "Королева Марго", 9 с.
21.20 Х/ф "Тернер и Хуч".
23.05 I Всемирный фестиваль цирков.
23.55 Сибирь. Съёмка против света.
01.00 Вести.
01.30 Программа "А".

"АРИГ УС"

9.00 М/ф "Том и Джерри".
10.00 Х/ф "Сказка о потерянном времени".
11.20 Это мы не проходили...
11.45 Нон-стоп лист.
11.55 Сериал "Дикая природа Австралии" (ч. 4).
12.50 Телемагазин.
13.00 Сериал "Ставка больше,

чем жизнь", 15, 16 с.
14.55 Нон-стоп лист.
15.05 Суперхоккей. Суперсерия-76.
17.15 Благая весть.
17.40 Телемагазин.
17.50 Х/ф "Кристина".
19.40 Нон-стоп лист.
19.50 Муз. подарок.
20.10 Ток-шоу "Сделай шаг".
21.00 Х/ф "Летучая мышь", 1, 2 с.
23.35 Назло рекордам.
23.55 Х/ф "Однажды, прежде чем я умру".

"ТИВИКОМ"

9.00 Анонс. Муз. канал.
10.00 Энциклопедия чудес.
10.30 Открытые небеса.
11.30 Мультсериал "Контен и господин Мольер".
12.00 Сегодня.
12.20 Чудесные годы.
12.45 Сериал "Черный осьминог".
13.35 Мир кино: "Саламандра".
15.00 Вспомним те годы... 1988.
16.05 Школьное ТВ.
17.00 Анонс. Сериал "Боисься ли ты темноты?".
17.30 Футбольный клуб.
18.00 Муз. поздравления.
19.00 Сегодня.
19.35 Док. сериал "Театр теней", 2 с.
20.00 ТИВИКОМ представляет "АВТОЭКСПРЕСС".
20.30 Фестиваль мини-сериалов: "Пока не наступит утро", 2 с.
21.25 Телегазета.
21.35 Наше старое кино: "Гусарская баллада".
23.05 Телемагазин.
23.15 Телегазета.
23.30 Времечко.
24.00 Сегодня.
00.35 Эротические шоу мира.

"ОТЪ"

9.00 М/ф "Том и Джерри".
10.00 Д/ф "Адмирал Макаров".
10.20 Х/ф "Финист - Ясный сокол".
11.40 Чрезвычайный канал.
12.05 Х/ф "Парк заката".
13.45 Блокнот.
14.00 Х/ф "Самолет летит в Россию".
15.35 Учимся рисовать (5-й урок).
15.45 Х/ф "Охота".
17.10 Клип-презент.
20.00 Империя игр.
20.50 Х/ф "Красные".

"3 КАНАЛ"

18.00 Мультфильмы.
18.20 Х/ф "Крокодил Данди", 1 с.

6, ВОСКРЕСЕНЬЕ

КАНАЛ "ОРТ"

8.50 Х/ф "Ключ без права передачи".
10.25 "Сказка о Мертвой царевне и семи богатырях".
11.00, 16.00, 01.30 Новости.
11.15 Непутевые заметки.
11.30 Пока все дома.
12.10 Утренняя звезда.
13.00 Служу России!
13.30 Играй, гармонь любимая!
14.00 В городе N.
14.30 Подводная одиссея команды Кусто.
15.25 Смехопанорама.
16.20 В. Спиваков и "Виртуозы Москвы" на фестивале во Франции.
17.20 Клуб путешественников.
18.05 Как-то раз...
18.15 Мультфейерверк.
19.00 Один на один.
19.30 Счастливый случай.
20.20 Игорь Тальков. Лучшие песни.
21.00 Вести.
21.40 Комедия "Особенности национальной охоты".
23.45 Боевик "Захват в Северном море".

КАНАЛ "РОССИЯ"

9.00 Лукоморье.
9.30 "Карлсон вернулся".
9.50 Спортлото.
10.00 "Мак и Матли".
10.25 Российское бюро путешествий.

10.50 Мультфильм.
11.00 Устами младенца.
11.30 Присяга.
12.00 Вести в 11.
12.15 Парламентская неделя.
13.00 Грош в квадрате.
13.30 Человек на земле.
13.55 Книжная лавка.
14.20 Мультфильм.
14.30 Телетеатр.
14.55 Проще простого.
15.25 Х/ф "Уснувший пассажир".
16.50 Ничего, кроме...
17.05 В мире животных.
17.30 Караоке по-русски.
17.55 Репортер.
18.10 Футбол без границ.
18.40 У всех на устах.
19.00 Вести.

19.25 Волшебный мир Диснея.
20.15 "Королева Марго", 10 с.
21.20 Репортаж ни о чем.
21.30 У Ксюши.
22.00 Зеркало.
22.55 I Всемирный фестиваль цирков.
23.45 Комедия "Ты - мне, я - тебе".
01.15 К-2 представляет...
02.10 Петербургские сезоны.

"АРИГ УС"

9.00 Мультсериал "Омер", 2,3 с.
9.55 "Флиппер-2".
10.45 Телемагазин.
10.55 Дикая природа Австралии (ч. 5).
11.50 Х/ф "Дорогой ценой".
13.30 Нон-стоп лист.
13.40 Шоу Бенни Хилла.
14.10 "Ставка больше, чем жизнь", 17, 18 с.
16.00 Тайны Все-Могущих: "Машина времени".
16.30 Телемагазин.
16.40 Благая весть.
17.05 Х/ф "Свадьба в Малиновке".
18.50 Нон-стоп лист.
19.00 Х/ф "Русь изначальная", 1 с.

20.15 Муз. подарок.
20.35 "Русь изначальная", 2 с.
21.50 Мое кино: В. Лановой.
22.40 Телемагазин.
22.50 Х/ф "Позор семьи".

"ТИВИКОМ"

9.00 Анонс. Муз. канал.
10.00 Энциклопедия чудес.
10.30 Открытые небеса.
11.30 Мультсериал "Контен и господни Мольер".
12.00 Чудесные годы.
12.25 "Черный осьминог".
13.10 Мир кино: "Привет, Аист".
14.55 Вспомним те годы... 1989.
15.40 Телегазета.
16.00 Школьное ТВ.
17.00 Анонс. Тележурнал.
17.30 Док-шоу.
18.00 Муз. поздравления.
19.00 Сегодня.
19.35 Док. сериал "Шпионы".
20.00 Трюкачи Голливуда.
20.30 Фестиваль мини-сериалов: "Пока не наступит утро", 3 с.
21.20 Телеигра "100 к 1".
21.50 Телегазета.
22.00 Намедни.
22.45 Куклы.
23.00 Мир кино: "Калейдоскоп ужасов" (США).
По окончании - Эротические шоу мира.

"ОТЪ"

Воскресная фильмотека
9.00 Лучшие мультфильмы.
10.00 Х/ф "Если бы знать".
11.25 Блокнот.
11.40 Х/ф "Альффонс".
12.55 Мультфильм.
13.20 Х/ф "Братья Карамазовы", 1 с.
14.40 Ералаш.
14.55 "Братья Карамазовы", 2 с.
16.10 Муз. мозаика.
16.30 "Братья Карамазовы", 3 с.
17.45 Мультфильм.
20.00 Любовь, похожая на сон.
20.40 Х/ф "Сувенир из Африки".
23.20 Х/ф-music.

"3 КАНАЛ"

18.05 "Крокодил Данди", 2 с.

Харин Даримын хатар гүйсэдхэхыень харахан хайт!..
Хорин долоон жэлэй саанахи зүүдэн мэтэ зун Даримада дулааханаар ханагдадаг ёһотой. Тэрэ зун Дарима дунда хургуулия дүүргэбэ, хүүлшын хонхын жэнгирэн, хүхиотэй хайхан наадан зугаа, хахасалгын түүдэг, ажабайдалай зэрэлгээтэн үргэн ута

хан гэшэ. Далаад-нааяд онуудаар би ганса дикторээр хүүдэлдэг бэшэ, мүн режиссёроор хүүдэлдэг байгаа. Тиыхэ үедөө, илангаяа буряад уран зохёолшодой бэшээн бүтээлнүүдээр радиодамжуулганууды олоор табиыхе оролдожо, тэдэ зүжэгүүдтээ заатагүй Даримы уридаг бэлэй. Түрүүшээр микрофной урда

үедэ, хэды хүндэшье хаань, түрэл театраа орхихо баатай болоо нэн. Мүнөө Соёлой министрствэдэ искусствын болон киногой таһагыё даана. Энэшье ажалын театрай нягта холбоотой.
Түрэлдайда, түрэн газар тухай бэлиг шадабариингаа уран дэлисээр хязалхан, угалзатуулан гаргахан Даримын образууд үргэн уужам Буряад орон соомнай

Д. Б. Сангажапова артист мэргэжэлтэй, тон зохёохы ажалтай ябаһанаа мүнөө гүрэнэй эмхи зургаанда, тодорхойлон хэлбэл, Буряад Республикын Соёлой министрствын искусствын таһагай дарга болонхой гэжэ мэдэнбди. Албанай хэрэг ябуулхын хажуугаар Дарима Базаржаповна хадаа Улаан-Уды хүүгэдэй хүгжэмэй 1-дэхи хургуулида 5-дахи жэлээ багшална. Юуб гэхэдэ, 1992 ондо энэ хургуулида туршалгын театралына класс нээгдэн юм.

Юрын хургуулийн 3-дахи классай хурагшад тэндэ абтаһан байна. Мүнөө тэдэнэр туршалгын класста тайзнай нюусанууды 5-дахи жэлээ шудалжа байна гэшэ. Уян нугархайгаар хүүдэлхэ, наадаха, уран гоёор уншаха, хатарха мэтын зүйлнүүды шудална.

Энэл классайнгаа жэшээ дээрэ Д. Б. Сангажапова "Дэлхэй—театр—хүүгэд" гэхэн туршалгын программа найруулан зохёоод, тэрээгээрэ ажаллана.

Олон хурагшадын мүнөө юумэ бэшэдэг болонхой. Жэшэнь, Тая Танганова "Намар яагаад үбшэлөөб?" гэхэн драма бэшэ. Тэрэниень үхибүүдээрэ найруулан табихаар багшань түсэблэнэ.

Драматург Урбанай "Бүхы хулганууд ээзгэйдэ дуратай" гэхэн зүжэгыё педондо энэ класстайа Д. Сангажапова найруулан табья нэн.

Гадна "Мүнгэн түлхюурхэн" гэжэ программа найруулаад, тэрэнэ Бурядай ниитын телевиденээр харуулдаг.

Иигэжэ ерээдүйн артистнууды гү, али зохёохы ажалтаниё бэлдэжэ ябаа нэн хойноо зохёохы ажалтайа хахасагүй гэшэ ааб даа.

Буряад Республикын арадай, Россин Федерациин габьяата артистка Дарима Сангажаповагай зохёохы ажалай 30 жэлэй ойдо

ЭЖЫНГЭЭ ТҮЛИНЭН АЛТАН ЗУУХА САХИЖА...

*Анаа, Хүрбэ, Үгээс
зубшажа,
Адуу малаа тэнжээлэн
Хүүр хүбүүдээ, хүхиун
сэбр басагадаа
Хүрхэн дээрэ тэнжээлэн
Хонгор хайхан Хориин
гайда—
Хотогор баш Хориин аймаг!*

оруулжа, хоёр очкогоор уридалхан юм. Энэ илалтада Даримын оруулан хубитань аргагүй ехэ бэлэй — тэрэ 26 очко асараа. Эндэ физкультурын багша байһан Андрей Дамдинович Жамьяндабаевгай габьяа ехэ. Андрей Дамдинович Жамьяндабаев—мүнөө "Сэлэнгэ" командын удамарша.

"Сагай дүрбэн эрьюулгэ, сахариг болон үнгэрнэ". Дарима басаганай Хорииншоо дунда хургуулиё дүүргэхэ сагынь дүтэлжэ, ажабайдалай үргэн харгыда гаража, "ямар мэргэжэл шэлэхэб" гэжэ наһанайнь асуудал гаража ерээһаа даа. Тэрэ Даримада энэ асуудал ехэ орёо байгаагүй. Юуцдэб гэхэдэ, хургуулида хуража байхадаа, янза бүрийн кружогуудта ябажа, олон мэргэжэлэй оньһонуудтай танилсажа эхилһэн юм. Илангаяа Дарима басаган шүлэг хэлэхэ дуратай дээрэнэ, уран хайханай кружогто ехэ эдэбхитэйгээр ябадаг байгаа. Александр Сергеевич Пушкинай агууехэ зохёол болохо "Цыганууд" гэжэ цээмн гол героини болохо Земфирын роль гүйсэдхэхэнөө Дарима мүнөөшье болотор мартадаггүй. Хонгёо шагта хоолойгоор сценэ дээрэнэ Пушкинай шүлэгүүды уншажа, зал соо хуулан хурагшадтай дура сэдхэл буядаг бэлэй. Зал соо хуулан зариман: "Энэхэн Дарима заатагүй артист болохо ёһотой даа, хараарайш", — гэлдэдэг нэн.

замай түрүүшын үүрэй толониё утгалга. Эдэ бүгэдэ Даримын сэдхэл зүрхэндэ бүхөөр хадугдан үлэхэй. Дариматай сугтаа хураһан хүбүүд басагад мүнөө эдэб мэргэжэлтэйнүүд, холо ойрын нотагуудаар амжалта түгэс ажаллажа байдаг.

Олон жэлэй ошохо бүри суг хураһан нүхэдтээ уулзалга хомор болодог гэшэ ха. Гэбэшье энэ уулзалгын тохёолхоодо, дүтын нүхэдэй ёһотойл баяр болодогынь мэдэжэ.

Ленинград хотодо 1969 ондо театралына институт дүүргэжэ ерээ, Хоца Намсараевгай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта олон жэлэй туршада хүдэлбэ. Артистын хүнгэн бэшэ мэргэжэлыё эрхимээр шудалжа, оньһыень оложо, олон рольнууды наадажа, арад зондоо бэлэглээ. Даримын наадаһан бүхы рольнууды тоолохын аргагүй. Эндэ нэгэ хэдыень лэ дурдая: Н. Дамдиновгай "Доржи Банзаровта" — Эржэн-Дари, А. Салынскиин "Барабанщицада" — Зоя, А. Вампиловгай "Нёдондо жэл Чулимскада" — Валентина, Х. Намсараевгай "Тайшаагай ташуурта" — Хатан Долгор, Ч. Лйтматовгай "Эхын таряаланда" — Толгонай...

Наадаһан эдэ рольнуудын театр шэнжэлэгшэдэй зүгһөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэн байха юм.

Артист хүнгээшэ ямаршье хүндэ роль наадажа байһань наа, энэ эрхилжэ ябаһан ажадаа дадаһанхай, хүнэр хүндыень ойлохоо болонхой, үдэр бүхэндэ эсэртэр хүдэлдэг. "Эсэбэди, тулиабди" гэхэн үгэнүүды эдээнһээ дуулахагүйт.

Тиыхэдэ Дарима Базаржаповна манай радиотелевидениин дамжуулануудта ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг бай-

ехээр түдэгэсэдэг, микрофонһоо айдаг байжа, удаан сар соо буряад хэлээ шудалжа эхилээ нэмди. Ехэ оролдосотойгоор, ехэ нэтэрүүгээр роль дээрэ хүдэлжэ, богони болзорто ехэ алхам урагшаа хээ бэлэй. Тиигэжэ Даримын хабаадалгатайгаар олон буряад уран зохёолшодой цээмнүүд, шүлэгүүд миндаһан дээрэ бэшэгдэжэ, мүнөөшье болотор радиогойнай алтан жасада хадагалаатай байдаг. Тиыхэдэ олон радио-зүжэгүүдтэ хабаадалсажа наадаа. Х. Намсараевгай "Тахуунайда", Д. Дылгыровгай "Үргэмэл хүбүүндэ", Ж. Тумуновгай "Алтан бороодо", үхибүүдтэ зориулагдан "Кубын тахяанууд" гэхэ мэтэ.

Гадна Дарима Базаржаповна Зүүн Сибириин кинохроникын студиин Буряадай филиалда олон жэлэй туршада минии ударидалга доро (би энэ студиин режиссёроор олон жэлдэ хүдэлөөб) ород, монгол, киргиз, казах фильмүүды буряад хэлэн дээрэ оршуулалсажа, буряадаар олон гол рольнууды гүйсэдхөө. Би энэ студида зуу гаран фильмүүды буряадшалжа найруулан байһаб.

Эхэ эсэгынгэ бэлиг умай сооһоонь абажа гараһан, хонгор хайхан Хориин талын хүгжэм шагнажа тэнжэнэн хүнүүд сэдхэл хүдэлгэмэ гоё хайхан хоолойтой, бэлиг талаантай байдаг гэшэ ха. Энэ Хориин үргэн талада түрэн, аршаан булагһаань ама хүртэн тэнжэнэн Дарима Сангажапова артист болохо хуби заяатай байжа, арад зонингоо аша туһын тула алба хэжэ ябана. Дарима Базаржаповна хэдэн жэлэй урда тээ, дэлгүүрэй экономикын дэбхэржэ эхилхэ

хаанашье солгёон хонгёогоор харагдажа, тэрэ образуудынь ажална малша хүнүүд хүнгэн залуугүй ехэ дуратайгаар хаража хужарладаг байгаа.

Хэзээ нэгтэ ажабайдалтай хайжаржа, маанад тээшэ хайн нюураараа эрьехэ юм бээ... Тэрэ сар болотор ажаллаа хэжэ ябаханаа бэшэ ямар аза талаан байха бэлэй, — гэжэ Дарима Базаржаповна ерээдүйнгоо жаргалда этигэн, урихан нодөө эдлэгүүлэн, Буряадайнгаа радио табинхай, "Баян талынгаа аялгыё" бахархан шагнажа, энэбхилхэдэжэ, маанад нүхэдөө ханан хууна ёһотой.

*Эсэгын түрэн нангин тоошто,
Эжин түлиһэн алтан зууха сахиха,
Сэдхэлэйнгэ хайханда сэгнэшгүй нэртэй Талаанайнгаа ехэдэ таһаршагүй угтай ябаарайт!
Набша хайхан зүлгэ дээрэ Нам намхан гэшхэлжэ,
Нарата хүхэ тэнгэрийн гэрэл туяа хаража,
Хүлһнай хүнгэн зандаа,
Бэетнай элүүр зандаа,
Жаран жэлэй жаргал эдлэжэ,
Наян жэлэй найр үзэжэ,
Зуун жэлэй зугаа наада хаража ябаарайт!!!*

Батор ЦЫБЕНОВ,
Буряадай Гүрэнэй Телерадиокомпаниин диктор,
Буряад Республикын арадай артист.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Намсараевгай "Тайшаагай" ташуурга Д. Сангажапова (Хатан Долгор), Россин искусствын габьяата ажал ябуулагша Б. Аюшин (Гүрэмбэ лама).
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фото.

ХОРИИН АЙМАГ...
Үнэхөөрөөшье хайхан юм даа, үлгэр дөмөгтө ороһон энэ нотаг... Энэ нотаг гэшэ үннһөө хойшо ажалша бүхэриг, ажалай жолоо барижа ябаһан хүнүүдээрэ, олон тоото уран зохёолшодоороо, түжэмшэдоороо, артистуудаараа алдаршажа суурталан нотаг. Тэдэнэй нэгэн—Буряад Республикын арадай, Россин Федерациин габьяата артистка Дарима Базаржаповна Сангажапова. Энэ тухай—мүнөөдэрэй миний хоорон. Юуб гэшэ, Дарима Базаржаповна эдэ үдэрүүдтэ түрэл түжэмүүдэ, үетэн нүхэдөө, нотагаархиһаа урйад, түрэнһөө 50 наһанайнгаа хургуулида хургуулида 10 жэлэй ойн баярыё тэмдэглэжэ байна.
1946 он... Дайнай хүүлээрхи хургуулида үе саг Даримын гэрэхин Хори дээрэ хажуудаг байгаа. Шаггаар хажаржа, хүрөөтэйгоор хажаржа, энэ дэлхэй дээрэ хүдэлһэнөө тэрэхэн басаган гэршэлээ бэлэй. Тэрэ хонгон хойно хэды дунда хэлсэхэнэй ёһоор, "Дарима" гэжэ буряад зоной нутагтай, илдам зулгы нэрэ тээ бэлэй.
Уданшьегүй энэхэн шахан амитан үдэр-төө үдэртэ хүдэржэжэ, бурятайхан болоходоо, энэ нэгэ ёһотойл таһагша болоһон юм. Эжидээ аргагүй дуратай нэн тула тэрэ үүн наһандаа олон үе асуудалнуудыё шэнжэжэ, энэ юртэмсын орёо нюусануудыё ойлохыё шудалхо. Хара баһаана уран солбон, харайха үдэхдөө хурдан, үетэн цоогоо илгардаг бэлэй. Хургуулида хуража байһандаа, олохон мурьсоонь илангаяа санаар, шаггаар уридаануудта аргагүй түрүүшын хуу-рээдэдэг нэн. Нэгтэ ракетболлоор Хориин, эжэнгын аймагуудай орондо басагад мурь-сон болоһон ха. Шагта хурадан болохо, хүүлшын хурагшад болотор тоонь тэнсэжэ ябаһан шагта. Гэнтэ Хориин шагтадай капитан Дарима Сангажапова шү-солбоноор сахаригта хурадан, тэрэ бүмбэгээ

